

Et interview med "Det gamle hus"

Af Ingrid Dahl - 14/7 1943

- Du gamle Hus, jeg vilde saa gerne have dig til at fortælle en Kende om dig selv og dit lange Liv! -

-Jow!

- Du skjuler dig godt bag Pil og Poppel, og du ligger lunt og rart! -

- Hjow, een haar jo itt sæl plasiert sej hær, og do ka helsen trow, te møj Skjuvl waar det int aa leg', da æ war ong, men lun, jow, det pa'ser, det haar de nu wæt hældi' mej.

- Hvem mener du med "de"? -

- Jah, naturligwis dem ga'mel, der bo'ed hær føst; tja, to dengaang wår de jo hælsen itt saa ga'mel, det er jo kuns jer ong, der alder ka tink o mer', end I haar ligg' fur jær øwn! Nhæ, se da æ kam hær da wår æ nu itt saa stur o'et; da wared guer nok, nær æ Minnisk haad "æ Stæ aa kogg" we aa æ Stæ aa sow; jah, det er altsaa den ga'mel Dirl a mæ, aa hvis do go'er ind, ka do sie, hvans æ Folk dengaang waar møj tefre'se mej. Hær ær æ bet'te Kammer, lig' stur nok te æ Sæng; aa mi Skaastirn waar dengaang a den Slaw, te man ku baad' kog' aa røg' we den, aa Waarm gaw den jo osse. Folk waar int saa tob'le endda! - Saa kom æ Søn hjem aa wil ha Botek aa Skurl aa møj aant aa saa wared, te æ bløw gjort større - æ li'som fek Low te a ret mi Birn, aa æ will da sej, te æ waar møj godt tepass' wedet. Aa no - no bløw der liggodt hængt Gardiner op, ja dær gjow!

- Gardiner! Hvad mener du med det?

Hæ, hjow, do ka se den bet'te Wold hær omkræng, hær bløw liggodt pønted op mæ kjøn smo Træer a fler Slaw, - det en dæm, æ mener. Det waar jo nok nowed bette Krawl, aa æ ska low fur, te æ Wind gjow, hwa den ku for at blejs dem omkuld; mæn to hwa, de æ hær da eno, aa de ær wal nok bløwn stur; aa sie, dær gek jo allenfals de Djel Oer, inden æ ku forsto, te de osse waar te wældi Gawn fur mæ bo'ed paa den jen aa den aa'jen Mud'e.

- Du mener, at det er et godt Læbælte, der bevarer din Holdbarhed?

Jow, osse det! Det gjør de jo - det ka æ ed sej aant, men jo faarnemmer te Folk blywer aa det blywer de jo Or for Or - jo fornemmer skal aant jo osse wære, det er saant, hwa man kaaller en Mud'saag. Æ haar nu wæt Hus aa Hjæm fur ga'mel Folk aa ong Folk aa Bar', aa æ har wæt

Gdr. Jens Kristensen og hustru Petra

Skurl aa Botek, aa møj haar æ høt aa sirt, æ waar s'mæn hierlt kjænt i hirl æ Sown. Æ

Skurlmejster, som fik mæ bøgged starre, forstud liggodt aa sette Swing i'ed, aa æ bløw wærklig ræjnet fur nowed. Saa kom jo den Tid, hwo dem ga'mel war wæk og dem ong bløw gamel; jah, det blywer I ong jo osse æ wed'et, for æ haa sit det saa manne Gaang, men I tinker aaller wed'et. - Aa da de saa osse waar wæk, tja, saa bløw æ jo nowed jenne.

- Det var en drøj Tid for dig?

-Jow, det ka wal sejes; æ haa itt møj aa gjør, aa æ waar jo osse sjæl we aa blyw te ors aa saadn lidt skrøbelig. Æ tinkt s'mænd den Gaang, te no waar mi Ti saamænd snaar faarbi; fur æ ska sej dæ jen Teng; nær føst æ Ræjn aa æ Sne ka fo Laaw aa kom ind i æ Hus, aa dær engen ær te aa stan aa gjør we, jha, saa goer man da i Fordærw!

- Det maa rigtignok have været en trist Tid for dig!

- Aa, ja s'mæn. Paa den aajen Sie' fek æ jo Stunder te aa tink o den Ti, dær waar go'en, aa det ka osse war skjønt.

- Fortæl!

- Ja, ja, aa hwes do haar kjendt lidt te de Folk, æ haar huset, saa will do kaskje sæl ha Glæj o at hørr' en Krum om'et. Æ stuer saamænd saa tit aa tinker o de Daw!

Ham, æ hauer bejst, ær liggodt Jens Dähl, æ

*Foto fra »Tolbøhus«
Fra venstre: Petra Kristensen, Elisabeth og Jørgen
Andersen (Grethe Estvad's forældre). Siddende:
Grethe og Leo Estvad*

Skurlmeijster - han haad aalti saa møj fur. Han waar en bette Mand, møj bette endda, mæn'd han ku liggodt gjør nowed a aalt Slaw. Han wår a den Slaw Minnisk, som ajer kam te, nær de sku ha et eller aaint stannet, kjøbt, lawet aa saa'n.

Føst waar dæ jow æ Skurl, dær sku pas'ses. Nu hauer æ itt, hwo manne Gaang i æ Ueg, te æ Bar kom te Skurl, det waar well itt saadan hvær Daa, men do ska nu itt trow, te de itt fik lær nowed alligewal. De læt boid å løs, aa rajn, aa skriw endda nowed saa nydeli; aa sjung gjow de osse. Jah aa saa daansed de æ Gaang om æ Ueg. Fur Jens Dåhl ku jo speel od Fiol, baade det jen aa aaint; aa nær han spelt op te Daans, so ska æ lig lowe fur, te æ Bar bløw glaad. De daansed jo saa mæ Træsko oi, det waar nowed, der dundred. Orkeja, det ær læng' si'en! Dæm, der dengaang gik i Skurl hær, de ær no snaar wæk hvær jen, mæn'e det er da helsen itt manne Or siden, te de kam hærnier det Stød, Niels Dåhl æ ældest Søn - waar hær in æ sommer. Aa saa wared skjøn aa hørr o djer Snak om gammel Daw. To de ku jo how, hwar i æ Skurlstow de haad djær Plass, hwons Morskaw de had' haat, aa hwur gaal "den Gamel" ku blyw aa gi dæm aall jen o æ Sinkadus, endda han somti maat læt sej o æ Tær fur aa no dem stur.

Aa sku æ Bar ha djær Træsko gjort we aa maalt fien, saa kam de te Jens Dåhl; aa djær Forældre kam o i æ Botek aa kjøbt hvans de haad Brug fur a aall Slaw. Jens Dåhl haad det hiel ligfra Gryn te æ Grød aa Knapper te æ Tøw, -Sam, Svesker, Honning aa manne ajer gu'er Teng. Han ku osse law Wæss te Brøllup aa Begrawlser, og prent dem saa nydelig, saa det itt waar te a sie, at de itt kom fraa en Bladtrækkeri. Jow, jow, de gek saamæn alder fæjl, nær de gek

*Aggerboere skærer tørv på forstranden.
Manden er Jens Andersen, Agger. Han havde 3 søn-
ner, der druknede ved den tragiske ulykke, en storm
i 1893. Damen, Pouline Andersen, der var gift med
en af sønnerne.*

te ham. Aa det ku jo osse pas'sier, te de kam aa hinted ham, nær de fek Løst te en Swingom, aa Jens Dåhl waar alder den, der saa næj, sælom det waar o de smø Timer.

- Der har jo ogsaa boet "Københavnere" her, ikke sandt?

- Jow, i manne Or waar æ Feriehus fur en Spilmand fraa Kjøbenhavn, han waar "Kongelig Kapelmusicus", det waar saa møj nowed fin' nowed. Aa han - æ Musukus - kjøwt mæ. Do hower nok, te æ haar taalt om æ Gardiner - æ Træer hærromkræng? Se, saa kam han jo kjørendes herud o æ Wæj aa saa dette bette Hus mødt i æ Mark, aa han töt jo, te æ waar en nysselig Stæ. Nær han saa fik høt, te æ waar te Fals, waar han endda snaar til'et. Aa han haad sandeligen traant mæ mæj bode ud' aa i, aa i det stur aa hiel ær æ no, som han haar gjort mæ. Aa møj glaad haar han osse wæt we at bo hær, fur han kam mæ æ Familie hvær Sommer aa de bløw hær en 2-3 Maaneder gjemmen manne Orr, ja lig te han gik wæk.

Igen waar æ en Ti aljene, stud tom baade Winter aa Sommer, jentel Jens Dåhls Familie kom og kjøbt mæ tilbaag. Æ waar møj godt tilpass mæ'et, æ töt, det waar saa'en en Slaw Mening i æ Kresløw: Æ Etterkommer a dem gamel aa djær Bar aa Barnsbar igjen. Een ka jo itt sej aaint, end æ haar faat, hvans der tilkom mæ. Æ foer jo somti en regederlig Omgaang fræ Top te Tue, aa saa ær æ pinnedø osse hieml skjøn at bo i - allenfals in æ Sommer - sku æ miern!

- Hvorlænge regner du med at kunne staa

endnu?

- Det ka æ itt sej dæ, fur det ka æ itt siel ha æ Minning om. Dæ ær jo saa møj Skidtwerk te i æ Wærden' - to æ Minsker ærr jo itt rejte klog i æ Ti. Seker ær det Djævlens Wærk, nær æ Braag kommer, aa æ Jord den mister, saa æ døger mæ aa hold sammen o mi Wæg'. Saa æ wed itt, hvolæng æ ka klaar det, man ær jo itt ong længer. Der war osse en Daw hær, hwor æ tinkt, te no ær de da bløwn hirl towli. De hær Folk mæ de grøn Klær' - ja, æ kinner dem itt - de kam bøwlende sprengende øver æ Grøwt aa æ Oe aa smøj sej runnen om wed æ Dig', og saa pønted de sej mæ Græsstro i djær sti w Hatt' aa lisom dukked sej nier, aa aal imens makked de mæ nowed Skitteras af nowed Maskinwærk; jo, to de waar da towli! Glædeligwis fek det da snaar en Ænd, aa de pelt a ower æ Mark ligesaa snaar, som de waar kommen.

Jow, møj haar æ sit, aa møj haar a oplewed. No hober æ jo kuns, te æ Ænd will blyw lisaa skjøn, som æ Begjyndelse. Jen will jo gjar -om man saa mo sej - blyw et kjønt Mind' om det, der haar wæt, aa som jo itt kommer igjen.

- Tak skal du have, kære gamle Hus, fordi du har fortalt mig alt dette. Noget mere gemmer du jo nok paa, men du synes jo nok, at vi Mennesker undertiden skal have alt ind med Skeer.

Af og til hører jeg dig tale, og bedst forstaar jeg at lytte, naar dine gamle Træers stille susen akkompagnerer dig og gør din Stemme tydeligere for Menneskeøret.

Jeg haaber, du maa staa endnu i mange Aar, for jeg kunde nok ønske engang igen at tale "Gamle Dage" med dig, naar jeg selv har naaet den rette Alder dertil.

Kilde: Sydthy Årbog 1988, side 29-32.

Luftfoto af Tolbøl